

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Akcijski plan za financijske tehnologije: za konkurentniji i inovativniji europski financijski sektor

(COM(2018) 109 final)

(2018/C 367/12)

Izvjestitelj: **Petru Sorin DANDEA**

Zahtjev za savjetovanje:	Europska komisija, 10.4.2018.
Pravni temelj:	članak 304. Ugovora o funkcioniranju Europske unije
Nadležna stručna skupina:	Stručna skupina za ekonomsku i monetarnu uniju te ekonomsku i socijalnu koheziju
Datum usvajanja u Stručnoj skupini:	27.6.2018.
Datum usvajanja na plenarnom zasjedanju:	12.7.2018.
Plenarno zasjedanje br.:	536
Rezultat glasovanja (za/protiv/suzdržani):	126/1/1

1. Zaključci i preporuke

1.1. Odbor podržava plan Komisije i smatra da razvoj financijskih tehnologija u europskom financijskom sektoru može europskim poduzećima i njihovim strankama ponuditi niz prednosti.

1.2. EGSO smatra da bi plan koji predlaže Komisija mogao potaknuti razvoj tržišta kapitala i poslužiti kao poticaj MSP-ovima koji djeluju u financijskom sektoru.

1.3. Odbor smatra da su mjere iz Akcijskog plana koje se odnose na poboljšanje kibersigurnosti i otpornosti financijskog sektora važne, ali da se ipak moraju dopuniti odredbama koje osiguravaju ujednačen razvoj financijskih tehnologija u EU-u. Odbor također smatra da bi za aktere u području financijskih tehnologija trebala vrijediti ista pravila kao na financijski sektor, posebno u pogledu otpornosti, nadzora i kibersigurnosti.

1.4. EGSO smatra da je, želimo li u okviru Direktive o uslugama platnog prometa i Opće uredbe o zaštiti podataka uspostaviti jednake konkurentne uvjete u pogledu pristupa podacima o strankama, od ključne važnosti da se pravo na prenosivost osobnih podataka provede u skladu s navedenom direktivom.

1.5. S obzirom na razvoj kriptovaluta i njihovu veliku volatilnost, EGSO preporučuje Komisiji da u suradnji s europskim nadzornim tijelima pomno i neprestano prati stanje u tom području. Ovisno o okolnostima, valja na razini Unije poduzeti sve potrebne mjere kako bi se osiguralo da se sigurnost i stabilnost gospodarskog i financijskog sustava ni na koji način i ni u kojem trenutku ne izloži opasnosti.

1.6. Nedavna istraživanja pokazala su da uvođenje financijskih tehnologija dovodi do ukidanja velikog broja radnih mjesta u institucijama financijskog sektora. EGSO državama članicama preporučuje da osmisle i provedu programe aktivnih mjera na tržištu rada kako bi radnici zahvaćeni tehnološkim inovacijama u financijskom sektoru što prije našli novo zaposlenje.

1.7. EGSO Komisiji preporučuje da utvrdi pravila koja bi se trebala eventualno primijeniti na poduzeća koja nude usluge računalstva u oblaku, a koja se odnose na njihovu odgovornost za osiguravanje podataka koje čuvaju. U pogledu osobnih podataka, ta bi poduzeća trebala podlijegati istim pravilima kao poduzeća koja određene vrste usluga eksternaliziraju.

2. Prijedlog Komisije

2.1. Kako bi financijsko tržište postalo konkurentnije i inovativnije, Europska komisija je 8. ožujka 2018. predstavila akcijski plan o tome kako iskoristiti mogućnosti koje otvaraju inovacije temeljene na tehnologijama u području financijskih usluga, odnosno „financijskim tehnologijama”.

2.2. Akcijski plan koji je objavila Komisija nastoji financijskom sektoru omogućiti prihvaćanje i iskorištavanje brzog napretka koji ostvaruju nove tehnologije, primjerice lanci blokova (eng. *blockchain*),⁽¹⁾ umjetna inteligencija ili usluge računalstva u oblaku. Komisija smatra da bi Europa trebala postati svjetsko središte financijskih tehnologija s poduzećima i ulagačima koji u tom dinamičnom području mogu iskoristiti prednosti jedinstvenog tržišta.

2.3. Na temelju rezultata javnog savjetovanja održanog od ožujka do lipnja 2017., Komisija smatra da u ovom trenutku postoji tek ograničena potreba za poduzimanjem reforme zakonodavstva ili propisa na razini EU-a, ali da treba pokrenuti niz konkretnih inicijativa kako bi EU poveo računa o digitalizaciji financijskog sektora.

2.4. Akcijski plan za financijske tehnologije posebice predviđa donošenje mjera potrebnih za ostvarenje europske dimenzije inovativnih poslovnih modela, pružanje potpora usvajanju tehnoloških inovacija u financijskom sektoru te poboljšanje njegove sigurnosti i otpornosti.

2.5. Usporedno s ovom komunikacijom, a u okviru akcijskog plana, Komisija je predstavila i prijedlog uredbe o europskim pružateljima usluga skupnog financiranja za poduzeća temeljenog na ulaganju ili zajmovima.

2.6. U pogledu izdavanja odobrenja poduzećima koja se bave financijskim tehnologijama, Komisija je pozvala europska nadzorna tijela da postojeće postupke izdavanja odobrenja procijene i po potrebi joj predoče preporuke za prilagodbu zakonodavstva EU-a u području financijskih usluga. Tijekom 2018. Komisija će također, u suradnji s europskim nadzornim tijelima, Europskom središnjom bankom i Odborom za financijsku stabilnost, nastaviti pratiti razvoj događaja na području kriptoinovine te će, na temelju procjene rizika, odlučiti je li na razini EU-a potrebno donijeti propise.

2.7. U području zajedničkih standarda i interoperabilnih rješenja na području financijskih tehnologija, Komisija će surađivati s Europskim odborom za normizaciju i Međunarodnom organizacijom za normizaciju, posebice u području lanca blokova. Kako bi se na razini EU-a razvili inovativni poslovni modeli, Komisija će nadležna tijela država članica potaknuti na usvajanje inicijativa kojima se olakšavaju inovacije, a od europskih nadzornih tijela zatražiti da olakšaju suradnju u području nadzora, posebno u pogledu koordinacije i informiranja o inovativnim tehnologijama te uspostave inovacijskih središta i eksperimentalnih regulatornih okruženja.

2.8. U cilju poticanja tehnoloških inovacija u financijskom sektoru, Komisija će osnovati skupinu stručnjaka koja će istražiti postoje li regulatorne prepreke koje sprečavaju inovacije u području financija. Komisija poziva europska nadzorna tijela da analiziraju je li za pružatelje usluga računalstva u oblaku potrebno objaviti smjernice o eksternalizaciji. Ta će analiza olakšati izradu standardnih ugovornih klauzula za financijske institucije koje eksternaliziraju aktivnosti računalstva u oblaku.

2.9. Prema mišljenju Komisije, europski regulatorni i nadzorni okvir trebao bi poduzećima koja posluju na jedinstvenom tržištu omogućiti da koriste financijske inovacije i time svojim klijentima nude proizvode bolje kvalitete.

2.10. Komisija će provesti javno savjetovanje o daljnjoj digitalizaciji propisanih informacija o poduzećima uvrštenima na burzu na reguliranim tržištima u EU-u, uključujući moguće pokretanje europskog portala za financijsku transparentnost koji će se temeljiti na tehnologiji decentraliziranog vođenja evidencije transakcija (RegTech).

⁽¹⁾ Lanac blokova stalno je rastući popis zapisa koji se nazivaju blokovima i koji su povezani i osigurani s pomoću kriptografije. Lanac blokova zaštićen je protiv izmjene podataka. To je otvoreni i distribuirani registar koji omogućava učinkovito, povjerljivo i stalno zapisivanje transakcija između dviju strana. Podaci zapisani u jednom bloku ne mogu se retroaktivno mijenjati bez mijenjanja svih sljedećih blokova, što zahtijeva konsenzus većine članova mreže. (izvor: Wikipedia EN)

2.11. U pogledu tehnologije lanca blokova, Komisija je u veljači 2018. osnovala EU-ov opservatorij i forum za lance blokova i započela studiju izvedivosti europske javne infrastrukture lanaca blokova u EU-u za razvoj prekograničnih usluga. Namjera joj je ocijeniti u kojoj se mjeri tehnologija lanaca blokova može iskoristiti kao infrastruktura digitalnih usluga u okviru Instrumenta za povezivanje Europe, a namjerava osnovati i Europski laboratorij za financijsku tehnologiju.

2.12. Kako bi ojačala sigurnost i otpornost financijskog sektora, Komisija će organizirati javno-privatnu radionicu da bi procijenila prepreke koje onemogućuju razmjenu informacija o kiberprijetnjama među sudionicima na financijskom tržištu i utvrdila moguća rješenja. Pored toga, Komisija poziva europska nadzorna tijela da procijene troškove i koristi od izrade usklađenog okvira za testiranje kiberoptornosti namijenjenog važnim dionicima i infrastrukturama u cijelom financijskom sektoru EU-a.

3. Opće i posebne napomene

3.1. EGSO podržava plan Komisije jer smatra da razvoj financijskih tehnologija u europskom financijskom sektoru nudi niz velikih prednosti poduzećima i potrošačima.

3.2. EGSO smatra da je akcijski plan za financijske tehnologije od ključne važnosti za produbljivanje i proširivanje tržišta kapitala uključivanjem digitalizacije, a time i za uniju tržišta kapitala, što je jedan od glavnih prioriteta Europske unije. EGSO također smatra da bi taj akcijski plan mogao predstavljati ključni poticaj za sektor MSP-ova, koji predstavljaju 99 % svih poduzeća u EU-u, jer im povećava mogućnosti financiranja i omogućava usvajanje jednostavnijih i cjenovno pristupačnijih rješenja.

3.3. Odbor smatra da su mjere iz Akcijskog plana koje se odnose na poboljšanje kibersigurnosti i otpornosti financijskog sektora važne, ali da se ipak moraju dopuniti odredbama koje osiguravaju ujednačen razvoj financijskih tehnologija u EU-u.

3.4. Iako dijeli stajalište Komisije prema kojem bi europski regulatorni i nadzorni okvir trebao poduzećima koja posluju na jedinstvenom tržištu omogućiti da koriste financijske inovacije i time svojim klijentima ponude proizvode bolje kvalitete. Odbor smatra da se to ne smije odraziti na sigurnosti. Nužno je svim dionicima osigurati ravnopravne uvjete tržišnog natjecanja, neovisno o načinu njihova djelovanja⁽²⁾.

3.5. Nakon posljednje financijske krize, na europskoj i nacionalnoj razini postroženi su propisi koji se odnose na financijske institucije. Oni obuhvaćaju i kibersigurnost te institucijama financijskog sektora propisuju obavezne sigurnosne odredbe i norme. EGSO smatra da norme kibersigurnosti na razini EU-a treba primjenjivati i na trgovačka društva koja pružaju usluge financijske tehnologije. Kako bi se osigurala njihova ujednačena primjena, te bi norme trebalo utvrditi na razini EU-a te ih čak proširiti i na cijeli svijet.

3.6. EGSO podsjeća na činjenicu da se kibernetički napadi u pravilu odvijaju na prekograničnoj razini. U ovom trenutku je razmjena informacija o informatičkim prijetnjama i kibernetičkim napadima među tijelima vlasti država članica prilično ograničena zbog odredbi nacionalnog prava te je prijeko potrebno poduzeti daljnje korake u području koordinacije, propisa i nadzora na razini Unije.

3.7. U posljednje se vrijeme u Europi uočava rast i volatilnost kriptovaluta, a osobito kriptovaluta. S obzirom na te promjene, njihovu netransparentnost i rizike koje donose, Odbor predlaže Komisiji da u suradnji s europskim nadzornim tijelima pomno i neprestano prati stanje u tom području. Osim toga, važno je poduzeti mjere za slučaj da sigurnost i stabilnost financijskog sustava ikad i na bilo koji način budu izložene opasnosti. Te se mjere prvenstveno trebaju primjenjivati na cijeli EU i stoga ih treba usvojiti na toj razini.

3.8. U području kriptovaluta zapaženo je da se, iako se poslovanje kriptovalutama odvija na tržištu koje je u velikoj mjeri regulirano, tehnološke inovacije ipak mogu neopaženo provući kroz rupe koje u tim propisima postoje. Budući da je taj sektor izuzetno volatilna i nedovoljno transparentna te budući da takva imovina predstavlja visoki rizik za ulagače, EGSO Komisiji i državama članicama preporučuje da istraže metode koje bi trebalo uspostaviti za nadzor nad takvim transakcijama.

⁽²⁾ SL C 227, 28.6.2018., str. 63.

3.9. Komisija je predložila osnivanje opservatorija za tehnologiju lanca blokova. EGSO smatra da, s obzirom na veliku brzinu kojom se aplikacije na području financijskih tehnologija razvijaju, mandat opservatorija treba proširiti na cijeli taj sektor. Kad je riječ o aplikacijama kao što su lanci blokova, pojavljuju se i problemi povezani s nadležnošću i odgovornošću u pogledu važećeg zakonodavstva. EGSO podržava ideju Komisije da se na razini Unije pokrene inicijativa za lance blokova u okviru koje bi se objasnio njihov način upotrebe i nadvladala postojeća rascjepkanost.

3.10. Utvrđeno je da uvođenje financijskih tehnologija dovodi do ukidanja velikog broja radnih mjesta u institucijama financijskog sektora. EGSO državama članicama preporučuje da osmisle i provedu programe aktivnih mjera na tržištu rada kako bi radnici zahvaćeni tehnološkim inovacijama u financijskom sektoru što prije našli novo zaposlenje.

3.11. Komisija izražava bojazan da bi se, kad bi financijska poduzeća svoje usluge eksternalizirala pružateljima usluga računalstva u oblaku, prijenos informacija i podataka u prevelikoj mjeri koncentrirao na mali broj društava koja posluju na tom tržištu i koja, u pravilu, nisu europska. EGSO Komisiji preporučuje da utvrdi pravila koja bi se trebala eventualno primijeniti na poduzeća koja nude usluge računalstva u oblaku, a koja se odnose na njihovu odgovornost za osiguravanje podataka koje čuvaju.

Bruxelles, 12. srpnja 2018.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Luca JAHIER
